

NTUTE AHU MALITERE NA JUDA SITE N'AKA HEZEKAIA

2 Ihe Emere 29:1-36

IHEÒMÙMÙ 339

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ndi ihe nāgara nke ọma ka ndi nēdebe ikpé bu, ha na onye nēme ezi omume na mgbe nile” (Abù Qma 106:3).

Onodụ Dị Ala nke Juda

Eze Ehaz arapụwo alaeze nke Juda n'uzo dì mwute n'obi. O guzobere օfùfè nke arusị; ma rapukwa ime ezi ihe ọ bụla na mgbe ochichị ya bù nke gara iwetara ndị ọ naachị ngozị dì icheiche. N'ihi mmehie ya dì icheiche, na kwa nke ndị ọ naachị, Chineke kwere ka mba dì icheiche nwe ọgan'iru megide ha. N'otù mgbe, ndị agha nke Israel gburu ndị Juda ọnụogugu ha ruru otù narị na puku iriabụ n'agha (120,000), ma dọtakwa ụmụnwanyị na ụmụntakịri ọnụogugu ha dì puku narị abụ n'agha (200,000). Na mgbe ọzo, Ndị Edom adorow wo ọtụtụ ndị Juda n'agha. Ndị Filitia adorowokwa ọtụtụ mba nke Juda n'agha, ma biri kwa nime ha. Nsogbu a niile dakwasịri ndị Juda n'ihi na Eze Ehaz emewo ka ndị ahụ mehie.

Iheojoq adakwasịwo ndị ahụ mgbe ha gbakutere Chineke azu. Anyị naagụ n'Akwukwọ nke Ilu; “Ezi uche nēnye amara: Ma uzo ndi-nghogbu bu nání nkume” (Ilu 13:15). Aisaia Onyeamụma dere: “O digh udo diri ndi nēmebi iwu, ka JEHOVA siri” (Aisaia 48:22). O dighị ezi obiụtọ dì n'ụwa nye ndị ahụ náajụ Onyenwe anyị.

Chineke ekwewo mkwà na ọ bụrụ na ndị ahụ gaakpokwu Ya ná nsogbu ha, O gaanapụta ha. O gaeme ka iruuju ha ghị abụ. O gaewepụ ọnodụ ojọq ha ma mee kwa ka ha nqo n'obiụtọ. Ma, ha aghaghị ịbjakwute Ya ná nchegharị, n'obi mwute n'ihi mmehie ha megide Ya, ma nwekwa mkpebi ịrapụ mmehie ha dì icheiche.

Mmalite nke Ochị chị nke Hezekai

Eze Ehaz nwere otù nwanwoke anaakpọ Hezekai, onye náadighị ka nna ya n'uzo ọ bụla. Mgbe Hezekai għorop eze o wee chọq inweta ngozị niile bijara site n'ifè Chineke, ma chọq kwa iwetara ndị ya udo. O gbara náánị arọ iriabụ na ise mgbe ọ bara n'ochichị, ma ọ mawori urù ijere Chineke ozi bara. O mere ihe zirieze n'anya Onyenwe anyị, dika ezi Eze Devid mere.

Anyị amaghị otú Hezekai jiri mta ihe banyere Chineke, mgbe mmadu niile, tanye kwara nna ya, naefè arusị dì icheiche ma náewere kwa ụmụ ha nye dika ịjà nsureokwu nye chị dì icheiche nke ndị ala ọzq. O gaabụ na ọ gụwo Akwukwọ Iwu ahụ nke eze ọ bụla náaghaghị igu ma nwe kwa nke akaya. Náagbanyeghị ihe ọ bụla, ọ mawo ihe banyere Chineke, obi ya naanụ ọkụ ime ihe ahụ kwesiriekwesi, na kwa ifèòfùfè dika Chineke nyere n'iwu.

N'arọ nke mbụ nke ochichị Hezekai ọ malitere idozi ihe niile site n'isacha ụlo Onyenwe anyị. N'ime arọ irinaiṣii nke ochichị nna ya, o dighị mmadu ọ bụla bara n'ụlo nzukọ ifèòfùfè, ma ọ bụ lekota ihe nke Chineke anya. I pürü iche échichè otù Ulqukwu Chineke gaeruworị unyị ma mebi kwa n'oge ahụ. Eze Ehaz agawokwarị n'iru wee wepusia ọtụtụ arịa ejị efèòfùfè, ma ghubisie kwa ha; o were kwa otù ebe ịchụajà nke Chineke mee ebe ịchụajà nke arusị; bù nke gosiri ịdị ukwu nke asopurughị Chineke ya.

Enweghị Ihè

N'arọ niile ahụ ọkụ niile dì n'Ulọ Chineke wee nyuq. Ị gafewo n'akukụ ụlo chlochị ebe anaadighị efè kwa օfùfè ọzq, ebe ahijịa juputara n'ogige ya niile, na kwa iberibe nke window waraawa? Ị gabigawokwa ebe dì otù ahụ n'abalị n'otù mgbe, na kwa mgbe ọzq eleghjanya, ma ị hughị ọkụ maqlị? Ọ bughị ihe mwute? Ị naatugharị uche ihe ọ gaabụ maasị na arapụrụ ụlочlochị niile ma mee kwa ka ha gbaa ochichị?

O dì ndị nō n'ụwa taa ndị náachoghị ka onye o bụla feè Chineke. Ha naagbalị n'ike ha ikpochị ụlo chọchị niile, mee kwa ka ọkụ nyuọ nime ha. Chee échichè otú ụwa a gaejuputaworị n'ochichịrị ma asị na o dighị otù onye náefè Jisós! Jisós bụ lhè nke ụwa. Jisós wetara anyị ihè na iħun'anya. Jisós bụ isiýị nke ezi obiụtọ niile.

Akpọrọ Ndị nchụajà na Ndị Livai

Hezekaia kpọrọ ndị nchụajà na ndị Livai ka ha bịa n'otù ebe ma doo kwa onweha nsq n'ihi ijéozị nke Chineke. Ufodụ ndị nchụajà gaanowokwarị n'ifè arusi, nke gaeme ka ha ghara iñq n'ọnodụ ijére Chineke ozi. Mgbe ha bjakötara n'otù, Hezekaia wee gwa ha banyere óké iheojoqo nke ndị bụ nna ha mere na ọlụ ojoo niile anaalụ n'ala ahụ. "Nna-ayi-ha mekpuru emekpu, me ihe joro njo n'anya JEHOVA, bù Chineke-ayi." O kowara na nke ahụ bụ ihe mere ọtụtụ iheojoqo jiri dakwasị ndị ahụ. Ndị mba dì icheiche dì ha gburugburu naakocha ha, náeme ha ihe ọchị bụ ndị kwesirị ibu ndị nke Chineke.

Ka anyị, bụ ndị náekwuputa na anyị bụ ụmụ nke Chineke bi ndụ mgbe niile nke gaeme ka ụwa hụ na anyị bụ nke Ya! O bürü na ha apughị iħu oyiyi nke Jisós nime anyị, mgbe ahụ anyị abughị ụmụ Ya.

Ogbuğbandu nke Hezekaia

Hezekaia chọrọ inwe iruoma n'ebe Chineke nō ma kpebie kwa ịkwụ ụgwọ o bụla iji nweta ngozi Ya niile. O nwere mkpebi inwe nchegharị nke onwela, na kwa nke ndị ya, ma chukwa ajà niile, were kwa obi chuoajà nye Onyenwe anyị ka o wee nweta mgbaghara. O wee chetara Ndị Livai na Chineke aroputawo ha ijéozị n'Uloukwu Chineke. O bụ ebo Livai bụ ndị gafetara n'idiři Onyenwe anyị na mgbe nwaehi awuruanwụ nke Eron, bù mgbe mbu Israel malitere ifè arusi. Site na mgbe ahụ ga n'iru, ndị Livai enwewo ọnodụ pürü iche n'ijéozị nke Chineke; ugbu a kwa Hezekaia naakpọ kwa ha ọzọ ka ha bịa n'innyere Onyenwe anyị aka.

Ndị Livai na ndị nchụajà wee kwenye n'ihe niile Hezekaia kwuru. Ha wee bu ụzọ sacha onweha, mee ka obi ha zueökè n'ebe Chineke nō, ma wee malite ọlụ ịsacha ụlo nke Onyenwe anyị.

Mgbe o bụla anyị bjara ifè Chineke ofufè anyị aghaghị ibu ụzọ chigharịa site ná mmehie anyị ka ewe sacha anyị pụo n'ụzọ ojoo anyị niile, site n'iriọ Jisós ka O wepụ mmehie niile anyị. Mgbe anyị jiri obi dì ọcha feè Chineke, ijéozị anyị na onyinye niile anyị gaabụ ihe O nabatara.

Ulọ Dị Ọcha

Alụchara ọlụ niile banyere ịsacha ụlo nke Onyenwe anyị n'ubochị nke irinaisi. Ndị Livai wee jekwuru eze wee sị: "Ayi emewo ka ulo JEHOVA nile di ọcha, ya na ebe-ichu-ajà nke ajà-nsure-okụ, na ihe-ya nile, na table achicha anēdo n'usoro, na ihe-ya nile. Ihe niile kwa nke eze, bù Ehaz, jürü ajụ mgbe o bu eze mgbe o mekpuru emekpu, ndịa ka anyị doziworo, do kwa nsq, ma, le, ha di n'iru ebe-ichu-ajà JEHOVA."

Ihe a niile bụ náánị ihe Hezekaia chọrọ inụ. Obiụtọ dì añaa ka o nwere na ugbu a ezi ofufè alaghachiwo na Juda! N'isi ụtụtụ o wee kpokota ndị ọchichị niile nke obodo, ma rigorokwa n'ulọ nke Onyenwe anyị. N'ebe ahụ ndị nchụajà chürüajà nke ọtụtụ anụ dika Iwu nke Moses si dì, n'ihi mmehie nke eze na nke ndị ahụ niile.

Abụ nke Otuto

N'etiti ndị Livai ka aroputara ufodụ erezinailo ibụ ndị náakpoubu n'Uloukwu Chineke. Ugbu a ha nō ná nijkere kwa, ime akụkụ nke dirị ha n'ofufè nke Chineke. "Ma na mgbe amalitere isure ajà nsure-okụ, amalitere ịbù-abu JEHOVA, na ifu opị nile, na ịkpọ ihe nile bụ ụbọ Devid, bù eze Israel." Mkpokota nke nzukọ niile wee kporsi ala, ndị ọbụabụ wee bù kwa abụ, ewe fụ kwa opooke: ihe a niile gara n'iru rue mgbe esurechara ajà nsureokụ. Anyị naagụ na Testament ọhụ, "Kama n'ihe nile o bụla site n'ekpere na aririọ, ya na ekele, menu ka Chineke mara ihe niile unu nāriọ" (Ndị Filipai 4:6).

Oñu dì aña dì n'obi ndị ahụ! Ha pu kwara ịbụabụ ọzọ. N'ubochị taa ofufè nke ndị Kristian bụ náánị ofufè nke naabụ nnqo abụ. Ufodụ ndị ofufè nweike inwe abụ iruuju ha na kwa nke ili ozù ha; ma obiụtọ, abụ nke juputara n'qñu bụ àkàrà ejiri mara ofufè nke ndị Kraist.

Qñu dì añaa ka ndí Juda nwere mgbe ha bürü abù otuto ha nye Chineke nke Eluigwe! Ha kpóròsi ala nye Ya, ndí qbùabù ha kwa “we to Chineke ná qñu, ha we rube isi kpòsi ala.” Ubochì qñu dì añaa ka ọ bụ na Juda! Emewo ka obi ndí ahụ chigharịa site n’ifè arusị na ọluojqo, ha achoputawo kwa nzoputa site na Chineke.

Inyeekele

Ugbu a ebe Chineke wusaworo ngozi ukwu dì icheiche n’aru ndí ahụ, ha aghaghị işi, “Imela.” Mgbe ahụ Hezekaia wee kpó ndí nchüàjà ka ha weta àjà ekele, naaja nsure ọkụ nke ijibichüqàjà. Site otú a enwetara ọtutu àjà n’aka ndí ahụ bù ndí ji obi ha niile chigharıkwute Chineke, rue mgbe ọ nádighị ndí nchüàjà gaelekọta ha anya. Ọ bughị ndí nchüàjà niile doro owneha nsø nye Onyenwe anyị. “Ndi Livai nwere obi ziriezi karị ndí nchüàjà ido onwe-ha-nsø.” Ọ naabụ ihe mwuta jħu na mgbe ụfodụ ndímmadụ ndí ji obi ha niile hụ Onyenwe anyị n’anya, ma chọ kwa ịmazu Okwu Chineke, naanq n’obiilu n’ihi ụfodụ ndíozị nke Chineke (Ministers) ndí nádighị ekwusa ihe niile edere na Baibul ma ọ bụ jigidesie ọkòlötö nke ịdjinsø ike.

Ndí nwe obiụtọ bụ ndí ahụ náalukọ ọlu n’idị n’otù nke okwukwe, ndí ji obi ha niile nye n’ijere Chineke ozi n’ekweghị nzuzu ọ bụla nke ụwa bija n’ime ndụ ha na օfufè ha. Ka Chineke nyere onye ọ bụla nime anyị aka ka anyị nwe ike mee ka ihe nsø niile nke Chineke bürü ihe mbụ ná ndụ anyị, ka anyị wee rita urù ná mmekorịta anyị na Chineke.

AJUJU DÌ ICHEICHE

- 1   Òlee ụdị eze Ehaz bürü?
- 2   Òlee otú Hezekaia jiri malite ochichị ya?
- 3   Arọ òle ka Hezekaia gbara mgbe ọ malitere ochichị?
- 4   Gịnị bụ ọlu mbụ dírị ndí nchüàjà na ndí Livai mgbe ha dozichara onweha?
- 5   Kowá օfufè nke naesote nsacha nke Ụlọkvwu Chineke.
- 6   Gịnị bụ akụkụ ọlu dírị ndí qbùabù na ndí naakpọ ụbọ n’ijéozi ahụ.
- 7   Òlee օfufè amara díka օfufè náabùabù?
- 8   Òlee ndí bụ ndí nwere obiụtọ?